

PEIPSIVEERE LOODUSKAITSEALA

2021. aasta

külastajauuringu tulemused

Metoodika

Küllastajauuringud viiakse kõikidel aladel läbi samal aastal ja ühtsetel alustel. Kasutatav andmekogumismeetod on kohapeal küsitleja juhendamisel täidetav küsimustik. Valimisse kuuluvad 15-aastased ja vanemad küllastajad. Kõikidel aladel kasutatakse standardankeeti, kuhu võib lisada alakeskseid küsimusi.

Kasutatud metoodikad on kirjeldatud käsiraamatus „Küllastajate seire loodusaladel - Põhjamaade ja Balti riikide kogemusel põhinev käsiraamat“. Raamat on internetis kättesaadav aadressil:

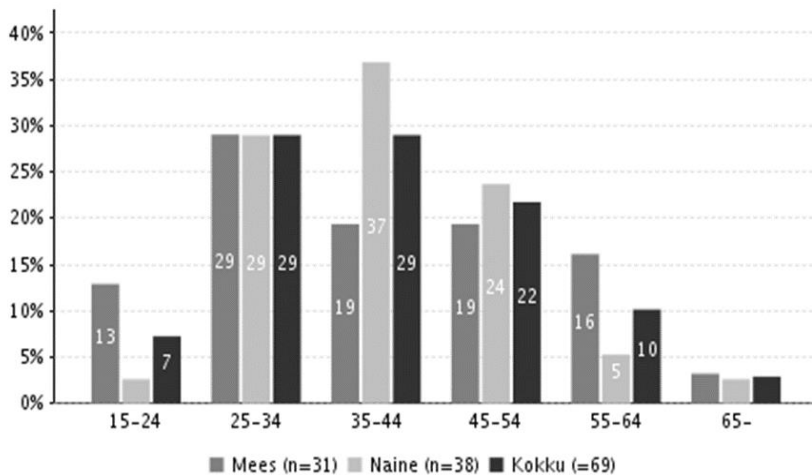
<http://loodusegakoos.ee/files/Kulastajate%20seire%20loodusaladel.pdf>

Perioodil 15. juuli 2020 - 15. juuli 2021 korraldati küllastajauuring kõikidel RMK poolt hallatavatel looduses liikumise taristuga puhke- ja kaitsealadel. Lisaks korraldati uuring Sagadi metsakeskuses.

Küllastajauuringu käigus koguti Peipsiveere looduskaitseala Emajõe õpperajal 85 ankeeti.

Tulemused

Peipsiveere looduskaitseala küllastajatest oli küllastajauuringu andmetel 54% naissoost ja 46% meessoost. Kõrgharidusega inimesi oli 51%, keskeriharidusega 24%, keskkharidusega 17% ja algharidusega 8%. Vastanute vanuseline jagunemine on toodud Joonisel 1.

Joonis 1. Vastanute vanuseline jagunemine sugude järgi rühmitatuna

Looduskaitseala küllastajatest 94% elab Eestis, järgnevad Soome (2%), seejärel Saksamaa, Ühendkuningriik ja Austria(1%). Suurim küllastajate hulk elab järgmistes omavalitsustes: Tartu linn (38%), Tallinna linn (16%), Luunja vald (12%), Kastre vald (5%), Peipsiääre, Kambja ja Saue vald (2%), millele järgnevad teised omavalitsused.

Looduskaitseala küllastati peamiselt 2-5 inimese seltskonnas (73%) ja üksinda (19%), 6 või enama inimese seltskonnas liikujaid oli 8%. Igas neljandas seltskonnas viibis ka alla 15-aastaseid inimesi. Seltskond koosnes peamiselt oma pere liikmetest ja sõpradest (Tabel 1).

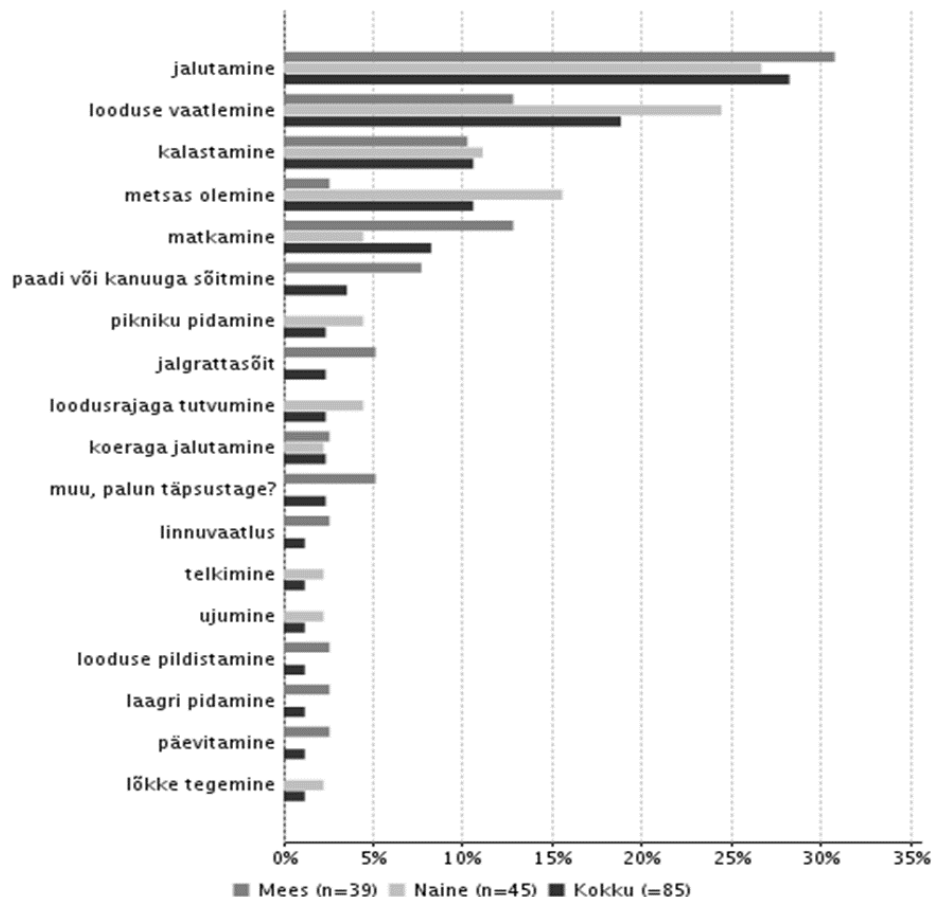
Tabel 1. Seltskonna koosseis

Seltskonna koosseis	tk.	%
oma pere liikmed	51	74
sõbrad	17	25
klass	1	1
Kokku	69	100

Peipsiveere looduskaitseala oli reisi ainus või kõige tähtsam sihtpunkt 54%-le, üks mitmest sihtpunktist 31%-le ja planeerimata sihtkoht 15%-le vastanutest. Tegevused, kus vastanud selle küllastuse ajal osalesid või kavatsesid osaleda,

olid jalutamine, looduse vaatlemine, loodusrajaga tutvumine, metsas olemine, looduse pildistamine, matkamine, pikniku pidamine, taimede uurimine jne.

Kõige olulisemateks tegevusteks pidasid külastajad jalutamist, looduse vaatlemist, kalastamist, metsas olemist, matkamist, paadi või kanuuga sõitmist, pikniku pidamist jne (Joonis 2).

Joonis 2. Külastajate kõige olulisem tegevus

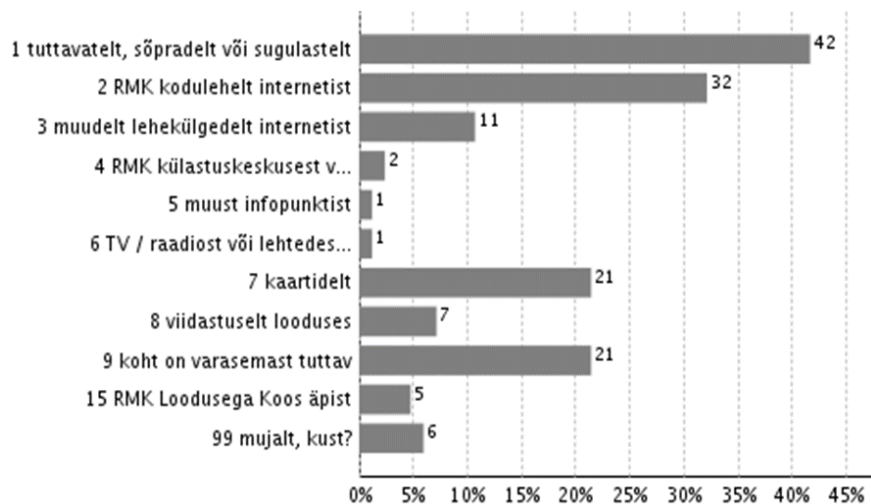
Peipsiveere looduskaitseala Emajõe õpperada külastas 98%, Koosa lõkkekohta 9% ja Otisaare lõkkekohta 4% vastanutest. Keskmiselt külastati seekordse Peipsiveere looduskaitseala külastuse jooksul 1,20 külastusobjekti.

Peipsiveere looduskaitseala külastusest 37% tehakse suvel (juuni-august), 26% kevadel (aprill-mai), 22% sügisel (september-november) ja 16% talvel (detsember-märts).

Päevaseid külastajaid oli 84% kõigist külastajatest ja nad viibisid looduskaitsealal keskmiselt 1,9 tundi. Ööbijaid oli 16% ja nad viibisid looduskaitsealal keskmiselt 1,7 ööpäeva (mediaan 2 ööpäeva). Ööbijatest 50% veetis alal ühe öö, 43% kaks ja 7% kolm ööd. Peamiselt kasutati ööbimiseks lõkkekohti. Esimest korda Peipsiveere looduskaitsealal viibijaid oli 53% külastajatest.

Looduskaitsealale saabumiseks kasutatakse ülekaalukalt sõiduautot (74% vastanutest). Alal liikumiseks kasutatakse samuti enim sõiduautot (67%), seejärel jalgratast (12%), sõiduautot haagissuvilaga või matkabussi (7%), kanuu, süsta, sõudepaadiga või jalgsi liikujaid oli 5%.

Ala kohta informatsiooni hankimise osas annab ülevaate Joonis 3.

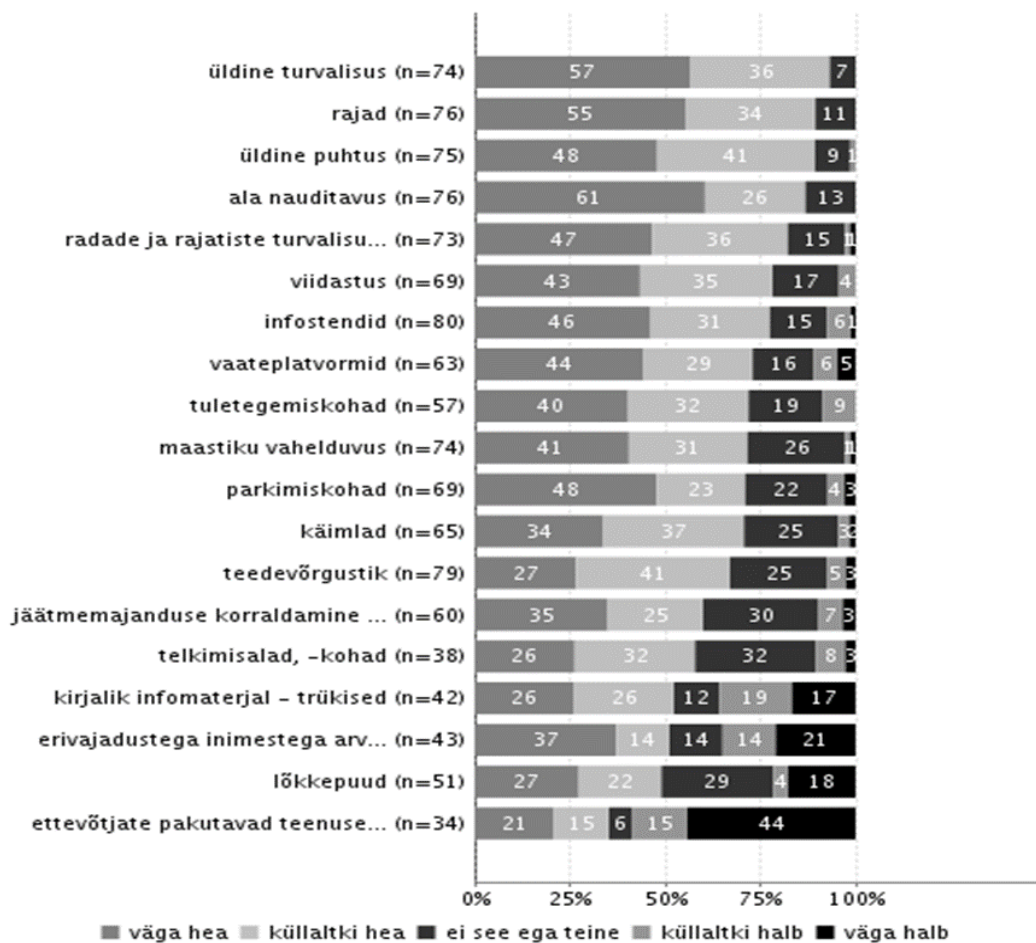

Joonis 3. Informatsiooniallikas

Rahakasutuse hindamiseks paluti vastajatel arvestada kulusid, mida nad on teinud või kavatsesid teha looduskaitsealal ja selle ümbruskonnas seekordse reisi jooksul. 40% looduskaitsealal käinutest kinnitas, et oli seekordse külastusega seoses raha kulutanud. Külastajad kulutasid keskmiselt 31,31 eurot külastuskorra kohta (mediaan 25,00 eurot). Kõige enam kulutati raha ostudele bensiinijaamades ja kauplustes, seejärel kohvikutes ja restoranides.

Külastajate tähtsamad puhkusemotiivid olid mürast ja saastest eemal viibimine, meelerahu, looduse tunnetamine, ilusad maastikud, tutvumine alaga, looduse tundmaõppimine, stressi maandamine jne.

Üldiselt hinnati looduskaitseala teenuste ja rajatiste kvaliteeti ning keskkonda positiivselt. Parimaks hindasid külastajad radade, viidastuse, infostendide, ja vaateplatvormide, tuletegemiskohtade kvaliteeti. Halvima hinnangu andsid külastajad ettevõtjate pakutavatele teenustele (Joonis 4).

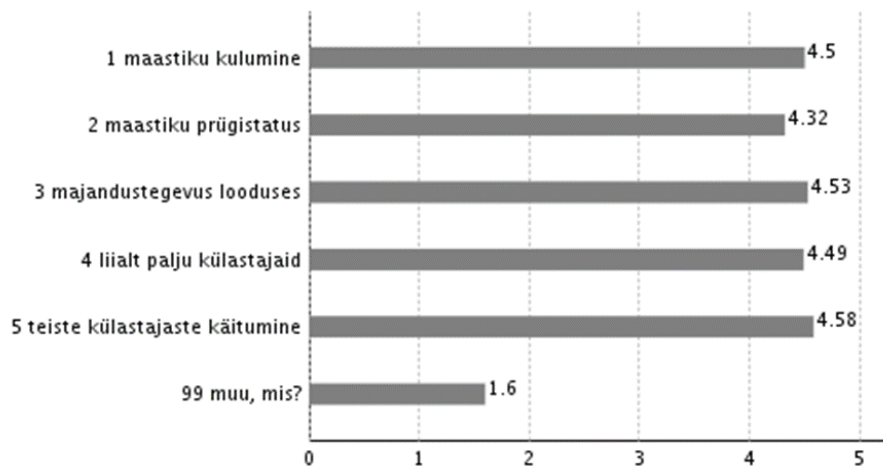

Joonis 4. Teenuste ja rajatiste kvaliteet

Teenuste ja rajatiste hulgaga teravikuna oli rahul 83% vastajatest. Kõige madalama hinnangu andsid külastajad ettevõtjate teenuste hulgale.

Peipsiveere looduskaitseala külastus vastas üldjoontes külastajate eelnevatele ootustele nii looduskeskkonna, puhkekohtade-rajatiste kui ka harrastusvõimaluste osas.

Külastust potentsiaalselt häirivaid tegureid hinnati suhteliselt madalalt (Joonis 5). Muude häiringute all nimetati erinevaid looduskeskkonna ja rajatistega seotud aspekte.

5 = üldse mitte, 4 = küllaltki vähe, 3 = ei see ega teine, 2 = küllaltki palju, 1 = väga palju

Joonis 5. Küllastust häirivad tegurid, graafik keskmistest väärtustest

87% küllastajatest tundsid, et tänu Peipsiveere looduskaitseala seekordsele küllastusele suurenes nende sotsiaalne, vaimne ja füüsiline heaolu. Kolmest näitajast enim suurenes füüsiline heaolu.

Küsimusele, kus paluti hinnata küllastuse mõju oma tervisele ja enesetundele rahalises väärtuses, olid küllastajad sagedamini välja toonud summa 60 eurot, mis on võrreldav päevase spa puhkusega.

Küsitluses paluti vastajatel hinnata ettevõtjate poolt pakutavate teenuste vajadust eurodes ühe inimese kohta Peipsiveere looduskaitsealal ning ümbruskonnas. Kõige enam tuntakse puudust toitlustusest (36% uuringus osalejatest), seejärel spordi- ja harrastusvõimalustest (24%), majutusest (22%), kauplustest (12%) ning juhendatud retkekorraldusest (11%). Enim nimetatud summad inimese kohta oli 50 eurot spordi- ja harrastusvõimaluste eest, 30 eurot majutuse eest, 10 eurot toitlustuse eest ja ostude eest kauplustes ning 5 eurot juhendatud retkekorralduse eest.

Küllastajauuringu tulemuste põhjal arvatatud Peipsiveere looduskaitseala võrreldav küllastajarahuloluindeks oli 4,22 (üleriigiline puhke- ja kaitsealade küllastajarahuloluindeks oli 4,45).